

Pretekli teden so lahko bralke in bralci revije Lady prebrali kolumno, v kateri avtorica brez zadržka prizna, da velikokrat parkira na parkirnem mestu, rezerviranem za invalide. Pravi, da je pri tem sicer previdna, da to počne tam, kjer ne tvega plačila globe, nato pa zapis zaključi še s navedbo številnih stereotipov in predsodkov, ki kažejo na popolno nerazumevanje in nepoznavanje življenja invalidov. Ironija ob vsem tem je, da se je zapis pojavil praktično istočasno, ko sem sam na Univerzi na Malti predaval o raziskavi o neupravičenem parkiranju na parkirnih mestih, rezerviranih za invalide in zaključkih, ki jih lahko skozi ta primer naredimo o družbeni solidarnosti in anomiji (tj. stanju brez norm) v Sloveniji. To, da v naši družbi obstajajo ljudje, ki izkoriščajo razmere in si (pri)lastijo marsikaj, do česar niso upravičeni, ni presenečenje. Je del človeške narave in ta notranji vzgib je močnejši v družbah, v katerih se nas prepričuje, da smo drug drugemu tekmeči v vsakem pogledu. Prav to velja tudi za parkiranje na mestih, rezerviranih za invalide. Raziskava, ki smo jo opravili na Fakulteti za varnostne vede, Univerze v Mariboru, je ugotovila, da je velik delež ljudi (63 %), ki so parkirali na rezerviranih parkiriščih, to storil neupravičeno. Še več, velik delež ljudi (skoraj 30 %) je tam neupravičeno parkiral tudi takrat, ko so imeli v bližini prosta 'običajna' parkirna mesta. Podatki Mestnega redarstva v Ljubljani nam pokažejo, da kršitelji pri tem uporabijo celo paleto izgovorov, zakaj je takšna kršitev sprejemljiva in opravičljiva. V tem pogledu avtorica kolumne žal ni ravno izjema, kar pa seveda ne zmanjšuje nesprejemljivosti njenega ravnanja in ozkoglednosti njene 'argumentacije'. Vendar celoten primer kaže na širšo težavo. Nazorno pokaže, s kakšno lahkoto se v našem medijskem prostoru obravnavajo izjemno pomembne teme, ki se dotikajo naših pravic. Zapis namreč ni bil objavljen zgolj na nekem družbenem omrežju - in že takrat bi bil problematičen - temveč je bil objavljen v reviji, ki izhaja že desetletja in ima uredniški sistem, njihovo opravičilo in preklic sodelovanja z avtorico pa je prišel šele po zgražanju javnosti in ne po lastnem spoznanju zmote. Rešitve nastale situacije ne vidim v klicih po menjavi ali odstopu urednice, zahtevanju osebne odgovornosti, iskanju nove priročne žrtve in podobnih populističnih ukrepov, temveč v pričakovanju, da revija pokaže in dokaže iskrenost opravičila z dejanji. Konkretno, revija Lady naj v naslednjih številkah naslovi to temo in z njo povezane vsebine na primeren način. Izhodišče naj bo razumevanje, da zagotovitev dostopnih parkiranih mest za invalide izhaja iz temeljne pravice vseh nas do mobilnosti. Ne gre za privilegij, ki ga imajo invalidi, temveč za uživanje pravice, ki jo imamo vsi. V primeru invalidov je za uživanje te pravice potrebno le nekoliko drugače oblikovati prostor (npr. večja parkirna mesta) in vzpostaviti sistem medsebojnega spoštovanja, ki je osnova za oblikovanje pravil na tem področju. Ta razmeroma preprosta koraka sta ključna predpogoja, ki omogočata avtonomnost in boljšo družbeno vključitev številnim invalidom. Spoštovanje tega pravila pri vseh, ki teh mest ne potrebujemo, pomeni, da razumemo pomen sodelovanja in soodvisnosti v družbi in da razumemo, da za naše minimalno izboljšanje situacije (npr. hojo nekaj 10 m več), drugemu odvzamemo oziroma bistveno otežimo možnost do mobilnosti.

doc. dr. Aleš Bučar Ručman

6. maj 2019